

for det konservative Parti. Det vilde tilige være uheldigt for hele den politiske Udvikling, om det skete, thi det er efter min Mening sundt for et Folk og et Land, om der ved Siden af de mere stærkt fremadrivende Partier er et Parti, der roligt og sindigt paa forfatningsmæssig Grund kan holde noget igen.

Hvad Regeringen og hvad Socialdemokraterne og de Radikale, de to Partier, som Regeringen støtter sig til, angaar, da har vi god Grund til at vente, at de vil drive en forhandlende Politik i Forfatningssagen. Den højtærede Konseilspræsident udtalte jo forleden ved Forslagets Forelæggelse, at det var Regeringens Ønske, at Landstinget kan faa rigelig Tid til sine Overvejelser. Og han har jo for ikke lang Tid siden offentlig udtalt, at naar Regeringen har faaet Kongen til at sammenkalde Rigsdagen nu, den 15. September, saa er det, for at Folketinget kan gøre Forslaget saa betids færdigt, at Landstinget kan faa fulde 6 Maaneder til at tage Standpunkt til det. Landstinget vil altsaa ikke faa noget at beklage sig over i saa Henseende. Det er en Behandling saa hensynsfuld, at det høje Ting neppe for blot et halvt Aar siden havde tænkt sig Muligheden af en saadan Hensynsfuldhed fra en radikal Konseilspræsidents Side. Men det er alt sammen meget godt, og vi er i den Henseende særdeles tilfredse, thi vi har altid ment og mener fremdeles, at Landstinget skal have god Tid til sine Overvejelser og til at tage Standpunkt i en saa stor og betydningsfuld Sag.

Vi har ogsaa Grund til at tro, at Regeringen paa den almindelige Valgrets Grund vil optage en Realitetsforhandling med Landstinget, ja, at den er villig til at gøre Indrømmelser, endog store Indrømmelser. Den højtærede Konseilspræsident udtalte nemlig ved et Møde i Odense faa Dage efter Valget — altsaa endnu før han overtog Konseilspræsident, men paa et Tidspunkt, hvor han utvivlsomt ventede at blive Indehaver af det — følgende: „Som Valget har udviklet sig, maa Ministeriet optage en ny Forhandling med Landstinget. Vi imødeser en saadan med den Ro, som Styrken giver, men vi mener ikke, at Ministeriet skal være bundet paa Hænder og Fødder, vi har ikke noget imod, saaledes som Situationen nu foreligger, at Ministeriet optager en Forhandling med Landstinget. Der kan godt gøres Indrømmelser, kun ikke paa Princippet: den lige og almindelige Valgret. Der kan saaledes godt gøres Indrømmelser, ja, endog store, for

Eksempel med Hensyn til Forholdstalsvalgmaaden.“ Naar den højtærede Konseilspræsident ikke vilde binde det foregaaende Ministerium paa Hænder og Fødder, maa man jo antage, at han vil stille sig lige saa liberalt overfor det Ministerium, som han i Øjeblikket er Chef for. Hvordan denne Udtalelse har smagt de fynske Radikale umiddelbart efter en Valgkampagne, i hvilken de radikale Valgkandidater stillede sig skarpt overfor al yderligere Forhandling med Landstinget, skal jeg ikke dømme om, men jeg skal blot holde mig til Konseilspræsidentens Ord om, at der kan godt gøres Indrømmelser, ja endog store, for Eksempel med Hensyn til Forholdstalsvalgmaaden. Udtalelsen forudsætter nemlig, at der kan gøres store Indrømmelser ogsaa paa andre Punkter, idet Forholdstalsvalgmaaden er nævnt som Eksempel paa Indrømmelserne. Hvis Alderscensus til Landstinget i Stedet for Valg ved Kommunalbestyrelserne kan betragtes som en Indrømmelse, da vil Regeringen utvivlsomt ogsaa kunne optage en Forhandling derom. Jeg støtter dette paa en Udtalelse, som fandtes i „Social-Demokraten“ af 22. Juni om Ministeriets Politik — og man tør vel med Sikkerhed forudsætte, at Redaktøren af „Social-Demokraten“, Hr. Borgbjerg, paa nævnte Tidspunkt maatte vide Besked om denne Politik. Der stod følgende, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse gerne vil citere: „Ministeriet Zahle vil betragte det som sin Op-gave at holde de 107 Folketsmænd af 3 Partier, der er valgte paa det Bernsen-Neergaardske Grundlovsforslag, som tre Fjerdedele af Folketingets Vælgere har sluttet sig til, samlede og enige om dette Forslags Gennemførelse, med Villighed til Forhandling med Højre og Landstinget indenfor de Rammer, som det gamle Ministerium afstak, og under Forudsætning af, at alle tre Grundlovspartier bevarer Enigheden om de eventuelle Ændringer, en lav Alderscensus til Landstinget i Stedet for Valg af Kommunalbestyrelserne og Forholdstalsvalg til Folketinget i Forbindelse med Enkeltmandskredse.“ Det lyder jo ligefrem næsten som en højofficiel Udtalelse, og det synes ganske utænkeligt, at Redaktøren af „Social-Demokraten“ kunde fremsætte en saadan Udtalelse uden at være i nøjeste Overensstemmelse med den højtærede Konseilspræsident, der dog vel nok maa betragtes som Leder af de to Partiers Politik i Forfatningssagen.

Jeg anser det altsaa for at være udenfor al Tvivl, at Regeringen ikke blot vil